

**FOUNDATION COURSE ON EDUCATION OF CHILDREN
WITH DISABILITIES**

Term-End Examination

00094

June, 2013

**FCED (Eng. & Guj.) : FOUNDATION COURSE ON EDUCATION
OF CHILDREN WITH DISABILITIES**

Time : 2 hours

Maximum Marks : 80

Enrollment No. :

Signature of Candidate :

Note : *There are forty (40) multiple choice questions in the booklet. Each question has four (4) choices. You need to select the best answer out of the given choice and mark the same in the OMR sheet. Read the instructions carefully given on the OMR sheet before filling the answer. Each question carries two (2) marks.*

1. ICF 2002 integrates two models :
  - (1) Social and Human rights
  - (2) Human rights and Inclusive
  - (3) Medical and Social
  - (4) Medical and Inclusive

2. Black board activities should be replaced for visually impaired students in the class with :
  - (1) Print material
  - (2) Embossed teaching learning material
  - (3) Audible material
  - (4) White board

3. Hearing aids, telecommunication devices and digital display of information are examples of assistive devices used by persons with _____.
  - (1) Locomotor impairment
  - (2) Cerebral palsy
  - (3) Visual impairment
  - (4) Hearing impairment

4. Which of the following is not an effective method of teaching ?
  - (1) Peer tutoring
  - (2) Group teaching
  - (3) Co-operative teaching
  - (4) Negative peer attitude

5. The 'heart and soul' of the Portage Model of Training is the involvement of :
- (1) Teachers   (2) Doctors   (3) Family   (4) Nurses
6. Dual teaching model is implemented with :
- (1) Single teacher   (2) Two teachers
(3) Resource teacher   (4) Special educator
7. A person who can hear sounds between 0-20 dB is said to have :
- (1) Normal hearing   (2) Mild hearing loss
(3) Moderate hearing loss   (4) Moderately severe hearing loss
8. Getting relevant information for case work should be done in :
- (1) Formal way   (2) Informal way
(3) Drammatic way   (4) Any way
9. In inclusive education all learners with or without disability will be able to :
- (1) Play together   (2) Live together
(3) Learn together   (4) All of the above
10. An example of newborn reflex is :
- (1) Moving hands   (2) Turning sides
(3) Holding bottle   (4) Sucking
11. In functional assessment of behaviours; we analyse the antecedents on the basis of occurrence of behaviours in terms of :
- (1) When, where, with whom   (2) What, when, where and with whom
(3) What, when and how   (4) When and with whom
12. Which of the following does not pre-dispose loss of pain and temperature sensation in the affected area ?
- (1) Pressure ulcer   (2) Muscle weakness
(3) Burns   (4) Recurrent injuries

13. Ministry through its network of government agencies ensure that persons with disability and their family members utilise and benefit for appropriate and relevant schemes at :
- (1) State level (2) Central level
(3) Block level (4) All of the above
14. Training in daily living skill is very important for persons with _____.
- (1) Autism (2) Visually Impairment
(3) Mental Retardation (4) All of the above
15. A doctor plays a very important role in the Early Intervention Team because :
- (1) Doctors are understanding
(2) A doctor knows everything
(3) A doctor is trained to teach children
(4) Parents visit a doctor first
16. Which of the following helps a person with visual impairment to read maps ?
- (1) Visual guides (2) Knowledge about tactile symbols
(3) Auditory announcements (4) Visual display of information
17. The game which does not improve reading of a child with learning difficulty is :
- (1) Climb the ladder (2) Balloon pop
(3) Word bingo (4) Tracing a figure
18. How many schools for the deaf were in India at the time of independence ?
- (1) 38 (2) 40 (3) 25 (4) 15
19. Form 'A' of functional assessment contains :
- (1) 10 Questions (2) 9 Questions (3) 8 Questions (4) 7 Questions
20. The work selected for any awareness campaign should be completed :
- (1) Without any time frame (2) Within a certain time frame
(3) Ignoring time frame (4) None of the above

21. Following is not a functional arithmetic skill :
- (1) Counting (2) Meaningful counting
(3) Addition (4) Rote counting
22. Large crayons and pencils needed for those who find _____ with standard sizes.
- (1) easy (2) facility (3) simplicity (4) difficulty
23. Which one of these is a program of the National Trust ?
- (1) Appointment of guardians
(2) Maintaining a central Rehabilitation Register
(3) District level committees
(4) Ensure barrier free environment in all public facilities
24. In which educational set up, the children with disabilities have various learning experiences along with normal children ?
- (1) Special School Setup (2) Residential School Setup
(3) Inclusive Education Setup (4) Integrated Education Setup
25. IQ of Mild Mental Retardation is :
- (1) 50-65 (2) 50-70 (3) 35-49 (4) 20-34
26. The first school for deaf in Mumbai started in the year :
- (1) 1887 (2) 1883 (3) 1884 (4) 1783
27. Following is an activity not involved with eating :
- (1) Washing hands (2) Washing plate
(3) Wiping hands (4) Modeling
28. Case work is an enquiry of phenomenon in real life context which is :
- (1) Systematic only
(2) Scientific only
(3) Systematic, scientific and empirical
(4) Unscientific

29. Which Article of the constitution of India lays down an obligation on the state "to promote with special care, the educational and economic interests of weaker sections of the people and protect from social injustice" ?
- (1) Article 15   (2) Article 16   (3) Article 41   (4) Article 46
30. The expanded form of UEE is :
- (1) University of Elementary Education
(2) Universalization of Elementary Education
(3) Universe and Elements of Education
(4) Universal Elementary Education
31. Children with hearing impairment belong to _____.
- (1) Physical Handicapped   (2) Sensory Handicapped
(3) Mental Handicapped   (4) Emotional Handicapped
32. Careful selection of _____ is necessary to make learning effective.
- (1) reinforcer   (2) material   (3) learning aid   (4) prompt
33. Which one of the following does not belong to this group ?
- (1) FACP   (2) MDPS   (3) VSMS   (4) BASIC-MR
34. Disability of movement does not cause limitations in :
- (1) Ambulation   (2) Thinking
(3) Social participation   (4) Work place activities
35. The device that consists of one or more lenses placed between the eye and the object to be viewed, which increases the size of the image on the retina is called :
- (1) Electronic device   (2) Orientation and mobility device
(3) Optical device   (4) Non-optical device

36. Classroom management structure in which a teacher lectures to the class and involves the class in collective discussion is known as :
- (1) Small group arrangement   (2) Whole class arrangement
(3) Workshops   (4) Peer learning
37. The government compensates the private company, contribution to the employees provident fund and employees state insurance for the first three years of service of the disabled under :
- (1) Scheme for providing employment to persons with disabilities in the private sector
(2) NHFDC
(3) DDRS
(4) National Scholarship
38. Learning implies :
- (1) Acquiring knowledge, skills, behaviours and attitudes by interaction with environment
(2) Acquiring academic competence
(3) Absorbing what the teacher teaches
(4) Developing good memory
39. Medically, hearing loss is classified as conductive, sensory-neural, mixed and _____.
- (1) central   (2) mild   (3) moderate   (4) severe
40. All the elements of oralism are present in :
- (1) Manual approach   (2) Total communication approach
(3) Auditory-verbal approach   (4) Oral approach
-

વિકલાંગતાવાળા બાળકોના શિક્ષણ અંગેનો ફાઉન્ડેશન કોર્સ

સત્રના અંતની પરીક્ષા

જૂન, 2013

એફ.સી.ઈ.ડી. (Eng & Guj.) : વિકલાંગતાવાળા બાળકોના શિક્ષણ અંગેનો ફાઉન્ડેશન કોર્સ

Time : 2 hours

Maximum Marks : 80

Note : આ પ્રશ્ન પુસ્તિકામાં ૪૦ બહુવિકલ્પીય પ્રશ્ન છે. દરેક પ્રશ્નોના ચાર-ચાર વિકલ્પ છે. વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય ઉત્તર પસંદ કરીને ઓ.એમ.આર. શીટમાં યોગ્ય ચિન્હ લગાવો. ઓ.આમ. આર. શીટ ભરતાં પહેલાં ઉપર આપેલી સૂચનાને બરાબર વાંચો. બધા પ્રશ્નો માટે બે અંક નિર્ધારિત છે.

1. ICF 2002 બે મોડેલોને એકીકૃત કરે છે.

(1) સામાજિક અને માનવ અધિકાર	(2) માનવ અધિકાર અને સમાવર્તી
(3) તબીબી અને સામાજિક	(4) તબીબી અને સમાવર્તી
2. આંખે કમબ્લેર વિદ્યાર્થીઓ માટે વર્ગમાં કાળા પાટિયાને બદલે _____ નો ઉપયોગ કરવો જોઈએ.

(1) મુદ્રિત સામગ્રી	(2) કોતર કામ કરેલ શિક્ષણ શીખવાની સામગ્રી
(3) શ્રવ્ય સામગ્રી	(4) સફેદ પાટિયું
3. સાંભળવામાં મદદરૂપ સાધનો, દૂર સંચાર યુક્તિઓ તથા સૂચનાઓનું ડીજીટલ પ્રદર્શન એવી મદદરૂપ યુક્તિઓના ઉદાહરણ છે જે _____ પિડાતા લોકો વાપરે છે.

(1) અંગ ચલાવવામાં કમબ્લેર	(2) મગજ થી લકવાવાળા
(3) જોવામાં કમબ્લેર	(4) સાંભળવામાં કમબ્લેર
4. નીચેનામાંથી શીખવવા માટે કઈ રીત અસરકારક નથી.

(1) સમોવડીયું શિક્ષણ	(2) સમૂહ શિક્ષણ
(3) સહયોગી શિક્ષણ	(4) સાથીઓની નકારાત્મક અભિવૃત્તિ

5. તાલીમના પોર્ટેજ મોડેલનું 'હૃદય અને આત્મા' માં કોનો સમાવેશ હોય છે ?
 (1) શિક્ષક (2) ડોક્ટર (3) પરિવાર (4) નર્સ
6. બમણી તાલીમના નમૂનાનું કોની સાથે અમલીકરણ થાય છે ?
 (1) એક શિક્ષક (2) બે શિક્ષક (3) સંસાધન શિક્ષક (4) વિશેષ શિક્ષક
7. 0-20 db વચ્ચેનો અવાજ સાંભળી શકનારને શું કહેવાય ?
 (1) સામાન્ય શ્રવણ શક્તિવાળો (2) ઓછી શ્રવણ શક્તિવાળો
 (3) સાંભળવામાં મધ્યમ પ્રકારનું નુકસાન છે. (4) મધ્યમ ગંભીર રીતે સાંભળવામાં નુકસાન છે.
8. કેસ વર્ક માટે સંબંધિત સૂચનાઓ પ્રાપ્ત કરવા કઈ રીતે કામ કરવું જોઈએ ?
 (1) ઔપચારિક રીતે (2) અનૌપચારિક રીતે (3) નાટકીય રૂપે (4) કોઈપણ રીતે
9. સમાવર્તી શિક્ષણમાં બધા અપંગ અને અપંગ ન હોય તેવા નીચેનામાંથી કોનામાં યોગ્ય હશે ?
 (1) ભેગા મળીને રમવું (2) ભેગા મળીને રહેવું (3) ભેગા મળીને શીખવું (4) ઉપરના બધામાં
10. નવજાત શિશુની પ્રતિવર્તી ક્રિયાનું એક ઉદાહરણ કયું છે ?
 (1) હાથ હલાવવો (2) પાસુ બદલવું (3) બોટલ પકડવી (4) ચૂસવું
11. વર્તણૂકના કાર્યાન્વિત મૂલ્યાંકનમાં આપણે વ્યવહારના કયા આધારે પૂર્વવર્તીનું વિશ્લેષણ કરીએ છીએ ?
 (1) ક્યારે, ક્યાં અને કોની સાથે (2) શું, ક્યારે, ક્યાં અને કોની સાથે
 (3) શું, ક્યારે અને કેવી રીતે (4) ક્યારે અને કોની સાથે
12. નીચેનામાંથી શેનાથી પહેલાં અસરકારક અંગમાં દુઃખાવો અને ગરમીની અનુભૂતિ નથી થતી ?
 (1) પ્રેશર અલ્સર (2) દાઝેલાના ઘા
 (3) સ્નાયુની કમજોરી (4) વારંવાર થનારા ઘા
13. મંત્રાલય સરકારી એજન્સીઓના માધ્યમથી એ નક્કી કરે છે કે અપંગ વ્યક્તિ અને તેના પરિવારના સભ્ય નીચે લખેલા સ્તરે યોગ્ય અને સુસંગત યોજનાઓનો ઉપયોગ કરે છે અને તેનો લાભ મેળવે છે.
 (1) રાજ્ય સ્તરે (2) કેન્દ્રીય સ્તરે (3) બ્લોક સ્તરે (4) ઉપરના બધા સ્તરે

14. રોહંદા જીવનની તાલીમમાં કયા લોકો માટે નિપુણતા ખૂબ જરૂરી છે ?
- (1) સ્વલીનતા (2) કમબેર નજરવાળા
(3) માનસિક વિકલાંગતા (4) ઉપરના બધા
15. જલ્દી મધ્યસ્થી ટીમમાં એક ડોક્ટર કેમ ઘણી મહત્વની ભૂમિકા ભજવે છે ?
- (1) ડોક્ટર સમજે છે. (2) ડોક્ટર બધું જાણે છે.
(3) ડોક્ટર બાળકોને ભણાવવા માટે શિક્ષિત છે. (4) મા-બાપ સૌથી પહેલાં ડોક્ટરની પાસે જાય છે.
16. નીચેનામાંથી કોણ કમબેર દષ્ટિવાળી વ્યક્તિઓને માનચિત્ર વાંચવામાં મદદ કરે છે ?
- (1) દશ્ય નિર્દેશિકાઓ (2) સ્પર્શ સંકેતોનું જ્ઞાન
(3) શ્રવ્ય જાહેરાતો (4) માહિતીનું દશ્ય પ્રદર્શન
17. શીખવામાં મુશ્કેલી અનુભવતા બાળકોના વાંચનને સુધારવામાં કઈ રમત ભાગ નથી ભજવતી ?
- (1) દાદરો ચઢવાની (2) કુગ્ગા કુલાવવાનું (3) શબ્દ બિંગો (4) આકૃતિ ઉતારવી
18. સ્વતંત્રતાના સમયે ભારતમાં બહેરાઓ માટે કેટલી શાળાઓ હતી ?
- (1) 38 (2) 40 (3) 25 (4) 15
19. કાર્યાન્વિત આકારણીના 'A' ફોર્મમાં _____ હોય છે.
- (1) 10 પ્રશ્નો (2) 9 પ્રશ્નો (3) 8 પ્રશ્નો (4) 7 પ્રશ્નો
20. કોઈપણ જગરૂકતા અભિયાન માટે પસંદ કરવામાં આવેલ કાર્યને પુરૂ કરવું જોઈએ
- (1) સમય મર્યાદા નિર્ધાર કર્યા વિના (2) એક નિશ્ચિત સમય મર્યાદામાં
(3) સમય મર્યાદાની ઉપેક્ષા કરતાં (4) ઉપરનામાંથી કોઈ નહીં
21. નીચેનામાંથી કઈ કાર્યાન્વિત અંગગણિત કુશળતા નથી ?
- (1) ગણવું (2) અર્થપૂર્ણ ગણવું (3) ઉમેરવું (4) ગણતરી ગોખવી
22. મોટા કેથોન અને પેન્સિલો ની જરૂર એને હોય છે જે માનક સ્તરની સાથે _____ નો અનુભવ કરે છે.
- (1) આસાની (2) સુવિધા (3) સરળતા (4) મુશ્કેલી

23. નીચેનામાંથી નેશનલ ટ્રસ્ટનો કયો કાર્યક્રમ છે ?
- (1) વાલીની નિમણૂક
  - (2) કેન્દ્રીય પુનર્વસવાટ રજીસ્ટર રાખવું
  - (3) જીલ્લા સ્તરે સમિતિઓ
  - (4) બધી જાહેર સુવિધાઓમાં અવરોધ મુક્ત વાતાવરણ નક્કી કરવું
24. કયા પ્રકારની શિક્ષણ વ્યવસ્થામાં વિકલાંગ બાળકોને સામાન્ય બાળકોની સાથે જુદો અનુભવ થાય છે.
- (1) વિશેષ શાળા વ્યવસ્થામાં
  - (2) આવાસીય શાળા વ્યવસ્થામાં
  - (3) સમાવર્તી શાળા વ્યવસ્થામાં
  - (4) અખંડિત શિક્ષણ વ્યવસ્થામાં
25. ઓછી માનસિક વિકલાંગતાનો બુદ્ધિલબ્ધિ સ્તર નીચેનામાંથી કોનામાં આવે છે ?
- (1) 50 – 65
  - (2) 50 – 70
  - (3) 35 – 49
  - (4) 20 – 34
26. મુંબઈમાં બહેરાઓ માટેની પ્રથમ શાળા કયા વર્ષમાં શરૂ થઈ હતી ?
- (1) 1887
  - (2) 1883
  - (3) 1884
  - (4) 1783
27. નીચેનામાંથી કઈ પ્રવૃત્તિ ખાવાનાની સાથે નથી જોડાઈ હોતી ?
- (1) હોથ ધોવા
  - (2) પ્લેટ ધોવી
  - (3) હાથ નૂછવા
  - (4) મોડેલિંગ
28. કેસ વર્ક વાસ્તવિક જીવન સંદર્ભોમાં ઘટનાઓનું અન્વેષણ છે જે _____ નીચેનામાંથી કયું છે ?
- (1) માત્ર ક્રમ બદલ
  - (2) માત્ર વૈજ્ઞાનિક
  - (3) ક્રમબદ્ધ, વૈજ્ઞાનિક અને પ્રયોગ મિશ્રિત
  - (4) અવૈજ્ઞાનિક
29. ભારતના બંધારણના કયા ધારામાં _____ રાજ્યનું એ દાયિત્વ નક્કી કરાયું છે કે 'જનતાના નબળા વર્ગોની શૈક્ષણિક અને આર્થિક હિતોની વિશેષ રૂપે કાળજી કરવી અને તેમને બધી જાતના શોષણથી બચાવવું.
- (1) ધારા 15
  - (2) ધારા 16
  - (3) ધારા 41
  - (4) ધારા 46
30. UEE યુઈઈ નું પૂરું રૂપ કયું છે (પ્રાથમિક શિક્ષણની યુનિવર્સિટી) :
- (1) યુનિવર્સિટી ઓફ એલીમેન્ટ્રી એજ્યુકેશન
  - (2) યુનિવર્સિટી ઓફ એલીમેન્ટ્રી એજ્યુકેશન
  - (3) યુનિવર્સિટી ઓફ એલિમેન્ટરી એજ્યુકેશન
  - (4) યુનિવર્સિટી ઓફ એલિમેન્ટરી એજ્યુકેશન

31. સાંભળવામાં ક્રમજ્ઞેર બાળકો _____ લેકળ આવે છે.
- (1) શારીરિક વિકલાંગતા (2) સંવેદી વિકલાંગતા
(3) માનસિક વિકલાંગતા (4) ભાવનાત્મક વિકલાંગતા
32. _____ ની કાળજીપૂર્વકની પસંદગી શિક્ષણને અસરકારક બનાવવામાં જરૂરી છે.
- (1) ઉત્તેજક (2) સામગ્રી
(3) શીખવા માટેની સામગ્રી (4) પ્રોત્સાહન
33. નીચેનામાંથી કોણ આ સમૂહનો સભ્ય નથી ?
- (1) એફ એ સી પી (2) એમ ડી પી એસ
(3) વી એસ એમ એસ (4) બેઝિક એમ આર
34. હલન ચલનની વિકલાંગતાથી શેમાં ઊણપ નથી આવતી ?
- (1) હાલવા ચાલવામાં (2) વિચારવામાં
(3) સામાજિક ભાગીદારીમાં (4) કાર્યસ્થળની પ્રવૃત્તિઓમાં
35. એ યુક્તિ જેમાં વસ્તુ અને આંખની વચ્ચે એક કે વધારે લેન્સ મૂકીને રેટીના પર બનેલા પ્રતિબિંબનો આકાર વધારી શકાય છે-
- (1) ઈલેક્ટ્રોનિક યુક્તિ (2) પરિસ્થિતિ પ્રત્યે અભિમુખતા અને ચલાયમાન યુક્તિ
(3) દષ્ટિ સંબંધિત યુક્તિ (4) દષ્ટિ સંબંધિત ન હોય તેવી યુક્તિ
36. વર્ગ વ્યવસ્થાપન માળખું જેમાં શિક્ષક વ્યાખ્યાન આપે છે અને વર્ગને સામૂહિક ચર્ચામાં સામેલ કરે છે તેને શું કહેવાય ?
- (1) લઘુ સમૂહ વ્યવસ્થા (2) સંપૂર્ણ વર્ગ વ્યવસ્થા
(3) કાર્યશાળાઓ (4) સમવયસ્ક (જ્ઞાન) અધિગમ
37. સરકાર નીચેનામાંથી કોની લેકળ અપંગ વ્યક્તિના પહેલા 3 વર્ષની સેવા માટે કર્મચારી ભવિષ્યનિધિ તથા કર્મચારી રાજ્ય વીમામાં ખાનગી કંપનીના ફાળાની ક્ષતિપૂર્તિ કરે છે ?
- (1) ખાનગી કંપનીમાં અપંગ વ્યક્તિઓને રોજગાર અપાવવાની યોજના
(2) NHFDC
(3) DDRS સેક્ટર
(4) રાષ્ટ્રીય શિષ્યવૃત્તિ

38. શીખવાના અભિપ્રાય

- (1) વાતાવરણમાં પારસ્પારિક અસર દ્વારા જ્ઞાન, કુશળતા, વર્તણૂક અને મનોવૃત્તિ પ્રાપ્ત કરવાથી
- (2) શૈક્ષણિક ક્ષમતા પ્રાપ્ત કરવાથી
- (3) શિક્ષણ દ્વારા ભણાવાયેલ વિષયને આત્મસાત કરીને
- (4) સારી યાદશક્તિનો વિકાસ કરીને

39. તબીબી રીતે સાંભળવાના દોષને સંવાહક, ઈન્દ્રિય તંત્રીય, મિશ્રિત અને _____ રૂપે વર્ગીકરણ કરવામાં આવે છે.

- (1) કેન્દ્રીય
- (2) (મધ્યમ) હળવું
- (3) મધ્યમ
- (4) ગંભીર

40. મૌખિકતાના બધા તત્ત્વ નીચેનામાંથી કોનામાં ઉપસ્થિત હોય છે ?

- (1) હસ્તચલિત ઉપાગમમાં (એપ્રોચ)
- (2) પૂર્ણ સંપર્ક ઉપાગમમાં (એપ્રોચ)
- (3) શ્રાવ્ય-મૌખિક ઉપાગમમાં (એપ્રોચ)
- (4) મૌખિક ઉપાગમમાં (એપ્રોચ)

- o o o -